

## عنوان:

تأثیر مداخله آموزشی بر اساس الگوی فرایند موازی گسترده در جهت ترغیب زنان خانه‌دار شهر دهلران برای انجام  
پاپ اسمیر

## استاد راهنما:

دکتر مصطفی نصیرزاده

## اساتید مشاور:

دکتر حسن احمدی نیا

دکتر محمود محبوبی راد

دکتر ملوک جعفرپور

## دانشجو:

شیرین جاوید

شهریور ماه ۱۴۰۳

شماره پایان نامه: ۳۸

**مقدمه و اهداف:** سرطان دهانه رحم دومین تومور بدخیم شایع زنان در سطح جهان و علت اصلی سرطان دهانه رحم، عفونت مداوم ویروس پاپیلومای انسانی می‌باشد. هر چند سرطان دهانه رحم به میزان زیادی قابل پیشگیری است؛ اما هنوز هم به عنوان شایعترین علت مرگ ناشی از سرطان در زنان مطرح می‌باشد. انجام آزمون غربالگری سرطان دهانه رحم (پاپ اسمیر) در جهت پیشگیری از ابتلا به سرطان و بدنبال آن کاهش مرگ و میر ناشی از آن تاثیر بسزایی دارد. مهمترین دلایل عدم انجام آزمایش پاپ اسمیر آموزش ناکافی، درک نادرست از بیماری، اطلاع نداشتن از ضرورت انجام، نبود وقت و ترس از مثبت اعلام شدن جواب آزمون می‌باشد. از طرفی ترغیب زنان با تکیه بر برنامه‌های آموزشی مناسب، برای مشارکت در برنامه‌های غربالگری این سرطان، می‌تواند به تشخیص به موقع، درمان‌های آسان‌تر و مرگ و میر کمتر منجر شود. تاثیر الگوی فرایند موازی گسترده بر ترغیب به رفتارهای سلامت در زمینه‌های مختلفی به اثبات رسیده است. این مطالعه با بهره‌گیری از این الگو که در ارتباط با موارد تهدید سلامت به کار برده می‌شود، به تعیین تاثیر مداخله آموزشی بر ترغیب زنان خانه‌دار شهر دهلران بر انجام پاپ اسمیر انجام شد.

**مواد و روش‌ها:** مطالعه حاضر یک مطالعه مداخله‌ای از نوع نیمه تجربی است که در دو گروه مداخله و کنترل در سال ۱۴۰۳ در بین زنان خانه‌دار ۳۰ تا ۵۹ سال تحت پوشش ۲ مرکز خدمات جامع سلامت موجود در شهر دهلران انجام شد. روش نمونه‌گیری به روش تصادفی ساده بود، یک مرکز خدمات به‌عنوان مرکز مداخله و مرکز دیگری به‌عنوان کنترل انتخاب شدند و در گروه مداخله و کنترل (هر گروه ۶۰ نفر) قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته‌ای و مبتنی بر ساختارهای الگوی فرایند موازی گسترده بود که شامل مشخصات دموگرافیک و طرح سوالاتی در خصوص تعیین‌کننده‌های ابتلا به سرطان سرویکس و اقدام غربالگری بر اساس سازه‌های الگو و قصد رفتاری و اتخاذ رفتار غربالگری بود. پس از تایید ابزار، پیش‌آزمون تکمیل و تحلیل شد و سپس پیام‌های آموزشی در قالب یک برنامه آموزشی در راستای افزایش حساسیت و شدت درک شده و کارآمدی پاسخ و خودکارآمدی طراحی و اجرا شد. جلسات آموزشی شامل ۴ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای در سالن مرکز بهداشت، به‌صورت هفته‌ای ۱ جلسه در قالب

گروه‌های ۱۰-۱۵ نفره برگزار شد. پرسشنامه یک‌بار قبل از جلسات آموزش و یک‌بار تنها قسمت مربوط به قصد رفتاری پرسشنامه، پس از اتمام جلسات آموزشی (گروه مداخله و کنترل) و مجدداً دو ماه بعد پرسشنامه به صورت کامل به صورت حضوری در مراکز جامع سلامت شهری در اختیار شرکت‌کنندگان مطالعه (گروه کنترل و مداخله) قرار داده شد و پرسشنامه‌ها تکمیل شدند و در نهایت نمره به دست آمده از پرسشنامه دو ماه بعد از مداخله، در گروه مداخله و کنترل با استفاده از نرم‌افزار SPSS ۷۲۴ مورد ارزیابی و مقایسه قرار گرفت.

**یافته‌ها:** میانگین (انحراف معیار) سن زنان ۳۹/۷۶ (۷/۹۰) بود که بیش از نیمی از افراد شرکت‌کننده در محدوده گروه سنی ۳۹-۳۰ قرار داشتند؛ بیشتر افراد مورد مطالعه و همسرانشان دارای تحصیلات دانشگاهی بودند؛ ۹۷/۵ درصد افراد داری سابقه‌ی سرطان دهانه رحم در اقوام درجه یک نبودند، هیچ‌کدام از افراد مورد مطالعه سیگار نمی‌کشیدند و اکثریت ورزش می‌کردند. اختلاف معناداری بین متغیرهای جمعیت‌شناختی بین گروه مداخله و کنترل دیده نشد. میانگین نمره سازه حساسیت درک شده، شدت درک شده، خودکارآمدی درک شده، کارآمدی پاسخ درک شده، تهدید درک شده، کارآمدی درک شده و انجام رفتار در دو گروه قبل از مداخله آموزشی اختلاف آماری معنی داری را نشان نداد ( $P > 0/05$ )؛ در حالی که بعد از مداخله آموزشی در دو گروه اختلاف معناداری در سازه‌های ذکر شده، یافت شد ( $P < 0/001$ ). همچنین بر اساس نتایج آزمون تی زوجی، میانگین نمره سازه‌های ذکر شده در گروه کنترل قبل و دو ماه بعد از مداخله آموزشی اختلاف آماری معناداری را نشان نداد ( $P > 0/05$ ) اما میانگین نمره و انحراف معیار این سازه‌ها در گروه مداخله قبل و دو ماه بعد از مداخله آموزشی اختلاف آماری معناداری را نشان داد ( $P < 0/001$ ). میانگین نمره قصد رفتاری در دو گروه قبل از مداخله آموزشی اختلاف آماری معنی داری را نشان داد ( $P = 0/02$ )؛ بلافاصله بعد از مداخله آموزشی در دو گروه نیز این اختلاف معنادار شد ( $P < 0/001$ ) بر اساس نتیجه آزمون دقیق فیشر، انجام رفتار (آزمایش پاپ اسمیر) در زنان خانه‌دار بین گروه مداخله آموزشی و کنترل، دو ماه بعد از آموزش اختلاف آماری معنی داری وجود داشت ( $P < 0/001$ ).

**نتیجه‌گیری:** ارتقای انجام تست پاپ اسمیر در زنان خانه‌دار مطالعه شده، از سودمندی اجرای برنامه آموزشی و بهره‌گیری از الگوی فرآیند موازی گسترده برای انجام غربالگری سرطان دهانه رحم حمایت می‌کند.

**کلیدواژه‌ها:** الگوی فرآیند موازی گسترده، سرطان دهانه رحم، پاپ اسمیر



